

Het Gat van de visser

Een verhaal door Henk van de Graaf

Een jaar geleden was hij vertrokken uit de kleine haven aan het grote water waar het rook naar taan, teer en pek. De bedrijvigheid van de vissers die er hun schamele vangsten aan wal brachten had hij maar even gemist. Het geklets, het gemopper. Nu was er alleen nog de ruis in het riet.

De plek waar hij de drijverschuit had afgemeerd was met zorg gekozen. Weinigen kwamen nog op het versleten rietveld met zijn smalle kreek waarvan de ingang verborgen lag achter de hoge pollen riet. Achterin de kreek, midden tussen de stengels had hij, in het beetje open water wat er restte, de vaarbomen in de grond gestoken en er de schuit aan vastgeknoopt.

Het gors lag op een stroomrug, een ondiepte, waar twee brede rivierenarmen samenvloeiden. Soms, bij oostenwind leek het wel of al dat oneindige water wegliep. Alsof er aan de einder een reusachtige gulzige muil opening die alles opzoog. Dan stootte de bodem van het schuitje op de zandplaat of hing het scheef op de pollen.

Sterke eb en vloedstromen hadden in de loop van de jaren zand en vruchtbare slib meegebracht en de zandplaat elk jaar wat opgehoogd.

Bies en weer later riet, hadden ergens in de tijd kans gezien wortel te schieten, maar dat was lang geleden. Alleen de oude vissers wisten nog te vertellen over de eerste aanwassen.

Inmiddels werd er op het veld al jaren geen riet meer gesneden. Door de opslibbing was het te hoog komen te liggen waardoor de kwaliteit was achteruit gegaan. Verderop, tussen de krekken en killen van die onmetelijke zompheid, lagen rietvelden genoeg. 'Niemand had hier nog iets te zoeken?' had hij bedacht.

Alleen de kop van een boutschietertje¹ doemde nog wel eens op uit de waas van stengels.

Gijp van der Griend, de stroper, was de enige die wist dat hij hier lag.

Met zijn jagersbootje bracht hij wat kleine behoeften als brood, tabak en drank, in ruil voor vis.

De vis ving hij 's nachts met een reep² die hij met de drijverschuit haaks op het rietveld uitroeide.

Als aas gebruikte hij kleine visjes die hij overdag met een kruisnetje naast de boot ving.

De vangsten aan de reep leverden hem naast wat witvis en bot, voornamelijk paling op, die hij levend hield in de beun van zijn schuit tot Gijp kwam om ze over te nemen. De witvis en bot hield hij zelf.

In het begin vond hij het prettig om met Gijp een praatje te maken. De nieuwtjes uit het dorp, de roddel en achterklap, maar naarmate de tijd verstreek verloor hij de interesse en begon tegen het bezoek op te zien. Niet vanwege Gijp, maar omdat het zijn ritme onderbrak en een reeks aan vreemde geluiden mee voerde die de ruis in het riet verstoorde.

Naast wat Gijp hem bracht had hij niet veel nodig. Hij at de witvis en soms zoute en droogde hij de bot op de huik. Water schepte hij naast de boot op.

'Het schijnt niet zo schoon meer te zijn als vroeger' had Gijp beweerd, maar wat zou hem dat verdommen. Hij dronk zijn hele leven al uit de rivier en proefde geen verschil.

Zijn potje kookte hij op het peurtje³ dat hij stookte op drijfhout wat hij aan de rand van het rietveld vond. Het natte hout hing hij in de mast te drogen wat bij wind een klepperend geluid gaf, alsof ze op klompen door een steeg gingen.

Het peurtje brandde er wonderwel op en in de koude dagen gaf het nog wat warmte.

Hij had zijn leven lang gevestigd. De laatste jaren met Wout, zijn vaste maat. In de trage uren van de dag (vroeger vlogen ze voorbij, nu regen ze zich aanéén als de mazen in een drijfnet, had hij Gijp gezegd) dacht hij veel terug aan die tijd. De beste herinneringen had hij aan de fintenvangst. 'Vintenteult' noemde de Hardinxvelders het, alsof ze het over telen van groenten hadden.

Het waren de finten, die bij warm weer gewoon aan de oppervlakte dreven en tijdens het paaieren met de vinnen boven, door het water scheerden en als malloten tekeer gingen in de rietkragen. Riggers werden ze daarom genoemd. Hij had het altijd een mooi woord gevonden 'ridders'. Of de zalm, de 'springer' 'nog zo'n woord, die je soms ontglipte als je ze uit het net haalde. Twee grote had hij er in zijn leven verspeeld, een godsvermogen. En de steur natuurlijk. Dat prehistorische monster. Drie grote had hij er gevangen. Twee hommers van 40 pond en één kuit. De kuit woog 60 pond en bracht (met kuit) een heel weekloon op. Dat was nog eens wat. Maar de visserij was naar de verdommenis. De grote zalmzegen hadden alles weggevangen en al het vuil wat af kwam; de zalmen dreven dood tussen de kribben. 'Alles gaat naar de klote' dacht hij. 'Nog even, en alles is hier naar de klote.'

Ze hadden hem in het dorp uitgelachen toen hij voorstelde later in het seizoen te gaan vissen. Een deel van de trekvisserij kreeg dan tenminste de kans de grindbedden hogerop te bereiken en te paaieren. Hij had het kunnen weten, de verbaasde blikken, het hoongelach. Bekeek hij de dingen immers niet altijd al anders dan de anderen, die dachten dat de vis er was om door de visser gevangen te worden? Een door God gezonden en schier onuitputtelijke 'zilvervloot'. De zotte gedachte dat uit de wateren waarboven ze hun netten uitzwierden, zoals de boer zijn koren zaisde, de vis jaar in jaar uit als ontelbare graankorrels geogst kon worden. Zelfs Gods goedertierenheid had zijn grenzen. Daar waren ze inmiddels wel achter.

Of was het jagersinstinct in hen die als een zindering door het dorp ging bij de eerste roep 'zalm vernomen' en iedereen los ging op alles wat kon drijven? Een primitief ontwaken, een relict overgeleverd uit de oude volken wat in elk van hen ontstak als in het voorjaar de scholen vis de rivieren optrok en werden bejaagd met een hebzucht naar meer dan nodig was. Een gehaaste jacht op meesterlijk voedsel, gevangen voor hen die er veel voor betaalden terwijl thuis de vele kinderen met hun gulzige muilen, de hongerige Gaten, wachtten op een schamel stuk brood, een half bord bonen of kom pap. 'Waarom vreten jullie ze verdomme niet zelf op?'

Hij strompelde naar voren en graaide onder de huid, het opgelapte stuk zeildoek waarmee hij het bij regen nog redelijk droog kon houden. 'Nog twee liter drank, wanneer kwam Gijp weer?' Hij zette één van de kruiken aan zijn lippen en nam een flinke slok en hoestte en wankelde toen hij weer voorover kwam. Even werd het zwart voor zijn ogen en hij zeeg neer op het bankje in het midden van de boot. Daar kwam die vervloekte roes weer. De roes die hij zocht maar ook verafschuwde. De roes die hij koesterde en haatte tegelijk, maar bovenal de roes die hem terugbracht naar het verleden. 'Ik moet stoppen met hele dagen drinken, dacht hij, of, laat ik dan tenminste helder genoeg blijven om te vissen.' Hij boog voorover en liet zijn hoofd zakken over de rand van de boot. De schemering was ingevallen en het donkere water weerspiegelde zijn gelaat. Voor het eerst in maanden keek hij naar zijn eigen spiegelbeeld. De spierwitte haren hingen als een kralen lampenkap in klitten om zijn hoofd. 'Kolere.'

Hij boog zich wat verder naar voren en de pieken raakten het water en maakten kringen en trage rimpelingen waardoor zijn gelaat bewoog hoewel hij stil zat.
Vaag onderscheidde hij zijn ruige baard in de grijstinten die oplichtten uit het zwarte wateroppervlak.
'Vreemd dacht hij, een spiegel is transparant en het water zwart, hoe kan ik er dan mijn gezicht in zien?'
Hij staaarde naar zijn gelaat dat meer en meer vervaagde naarmate zijn ogen de diepte van het water opzocht. Op de bodem gingen lichtjes aan en uit.
Hij draaide zijn hoofd ietwat scheef. Niet dat de lichtjes hem verontrusten.
Ze leken er thuis te horen, maar vreemd was het wel.

-----///-----

De verwarring

Ineens trok er een witte veeg door het water. Hij schoot omhoog, of, hij dacht dat hij omhoog schoot maar iets zei hem dat zijn zware hoofd nog steeds overboord hing. Hij tuurde in het water maar kon niet zien of de schaduw dicht aan het oppervlak dreef of dieper weg, in het zwarte.
'Wat is...?' het is een...'
'Een steur, Wout, een steur' schreeuwde hij, Wout touw, touw en de haak Wout, waar ben je?
Even flitste het door zijn hoofd dat Wout er niet meer was, niet hier, niet ergens anders, nooit meer, niet eens, ooit meer, ergens.
Hij maaide met zijn armen maar kon niet bij de grote schaduw die langzij de boot kwam.
'De kieuwen, waar zijn z'n verdomde kieuwen.'
Wout, kulken⁵, trek het touw door zijn strot.'
Door zijn hevige gespartel kon hij niets meer zien. Hijgend graaide hij naar de steurhaak.
'Hij gaat er vandoor, Wout, waar ben je verdomme, houdt hem vast, hier, ik sla hem in zijn barst.'
Wild maaide hij in het water. De kromme haak zeisde voor zijn ogen.
'Hier kreng, pak aan.' Nogmaals sloeg hij met alle kracht toe.

Het waren de koude druppels in zijn gezicht die zijn ruige kop omhoog deed komen. Hij hing nog steeds over de rand van de boot en zijn armen bungelden in het water. In één ervan stak de steurhaak.
Hij kwam wat overeind, schudde de natte haren uit zijn ogen en probeerde helder te denken.
'Ik moet helder denken,' dacht hij.

'Wat, waar, zijn de gaten dan? Helder, schoon water, moet ik denken, zijn de gaten geslagen, mijn kop, als ik nu zijn kop... mijn kop, of nog beter, zijn kop in gaten laat denken dan keer ik hem binnenste buiten.
'Ha, binnenste buiten' dacht hij. Dat zal hem leren.
Binnenste buiten en dan trek ik de kuit door de gaten uit zijn kop.'
'Maar waar dan, waar is ie dan?'
'Of ben ik in de war, moet ik helder gaan denken?' dacht hij weer.
'Maar wat wil je dan dat ik denk, o God, daar komt het weer. Niet teveel gaten' riep hij, kapot gaat ie Wout, maar niet teveel gaten. Heel houwe, heb je dat, heel houwe, alleen heel hebben we er wat aan.'

Hij trok de haak uit zijn arm en tuurde in het water maar kon niets zien omdat er een vochtige waas voor zijn ogen trok. Nogmaals schudde hij zijn hoofd en knipperde met de ogen maar de tranen bleven stromen. Hij zonk ineen en liet de steurhaak gaan. 'Niet vergeten haar een vin af te snijden Wout, stammelde hij nog, dan zien ze dat ie van ons is.

-----///-----

De volle maan

Geruisloos wentelde de stuurhaak richting de bodem van de kreek, maar bleef halverwege liggen. Hangend over de rand van de drijverschuit staarde hij verbaasd naar de haak die als een spin aan een draadje tussen bodem en wateroppervlak hing.

'Het water is dik geworden' dacht hij. 'Stroop is het. Mijn haak ligt in de stroop.'

Traag begon de haak rond te draaien.

'Nee, geen stroop' dacht hij. 'Te dik, slijm, vislijm is het.'

De haak begon steeds sneller te draaien en hij had moeite om te zien wat het handvat of het lemmet was.

'Wat is handvat, wat lemmet?' Het handvat, het lemmet?'

'Lemmet, verrek', dacht hij, 'ik zie alleen nog het lemmet.'

Plotseling begon de haak op te lichten. Eerst nog vaag maar al snel steeds feller.

Een kring van licht verspreidde zich om de stuurhaak en zette de kreek in een melkwit licht. Hij keek op naar de rietpollen die roerloos in rijen langs de kreek stonden en leken op de notabelen uit het dorp met de pluimen op de hoed.

'Ga weg schorem' schreeuwde hij tegen ze, niet hier. Niet ook hier.'

De haak leek niet meer te draaien, of juist wel, maar dan zo snel dat hij het verschil tussen stilstaan en draaien niet meer kon zien.

'Het is een bol geworden' dacht hij, hij draait nog steeds maar dan heel snel. Mijn haak is verdomme een bol geworden' grijnsde hij.

Het licht stroomde in vreemde kleuren uit de haak die nu ook langzaam tussen de bodem en het wateroppervlak op en neer bewoog.

'Lawaaisaus⁶, ineens moest hij aan lawaaisaus denken. Het licht rond de bol had dezelfde tinten als het vet wat op het water achterbleef als hij buitenboord zijn pannetje met resten lawaaisaus spoelde.

'De kleuren van lawaaisaus.' lachte hij schor. 'Ha, ha, het zijn de kleuren van lawaaisaus.' Hij legde zijn hoofd weer op zijn armen en keek naar het prachtige licht rond de bol die zijn stuurhaak was geweest.

'Beter zo dacht hij, beter dan die vervloekte stuurhaak' en sloot de ogen.

Toen hij ze even later weer open deed was het licht er nog steeds. Hij kreunde en draaide zich langzaam van het licht weg tot hij met zijn rug in de zij van de schuit lag. Hij hief het hoofd omhoog tegen de rand van de boot en keek naar de lucht.

'God, dacht hij, wat mooi, het is volle maan.'

-----///-----

De razernij

Hij moet zo een tijdje in de zij van het schip hebben liggen slapen want toen hij wakker werd klotste het water tegen de boot en klonk er geruis in het riet.

Steunend kwam hij overeind.

Grauwe wolken trokken houtskoolstrepen langs de volle maan en het drijfhout klepperde tegen de mast.

'De wind is flink aangetrokken'. Hij keek naar zijn arm waar het bloed langzaam uit stroomde.

'Kijk, dit is er van gekomen. Bloedzuigers zijn het'. Hij voelde woede in zich opkomen, dezelfde woede die hem in het dorp niet geliefd had gemaakt.

Aan de bar van het café waar hij altijd kwam kon het er heftig aan toe gaan, en niet alleen in woorden. Dan was hij erbij, dan was hij op zijn best.

Op zijn knieën kroop hij naar de huik, hees zich aan de mast omhoog en nam een teug uit de kruik. 'Het is vanaf hier maar één stap naar de beun' dacht hij. 'De beun waar mijn vis in zit.' Hij bracht zijn gewicht op zijn linkerbeen en maakte de stap.

Met een klap sloeg de onderkant van de kruik tegen het houten deksel toen hij zich voorover op de beun liet vallen. Zijn arm sloeg tegen de rand van de beun.

Hij kreunde en vloekte en wachtte tot de pijn wegtrok.

Moeizaam klom hij op de beun, ging staan en keek om zich heen. De wind sloeg door het riet als een zwerm spreuwen laag boven het land.

Over de deinende pluimen zocht hij het dorp waarvan hij tussen wolkenflarden door, in het volle maanlicht, soms even het puntje van de kerktoren kon zien.

'Daar ligt het dan,' dacht hij,
'Weggeworpen op het land van 't grauwe veen'.

Vol met moegewerkte zotten,
in hun vervallen krotten,
gaan ze krom van het delven,
door de armoe heen.'

Daar in die kleine kerk,
liggen onder een zware zerk,
de jutters van dit land,
gevonden langs de dijkenkant.

Wat moet er worden van al die dappere slaven,
de deemoedige en de braven,
de kleine boeren die leven van de grond
wie weet er nog hoe dit alles ontstond?

Hoeveel liggen er inmiddels in hun graf,
hoeveel sterken, hoeveel stoere,
hoeveel dapperen, kleine boeren,
hoeveel slaven en hoeveel broze?

Hoeveel nameloze,
naamlozen, nameloze,
die zonder vragen, de kracht hebben gedragen
van hun ongeweten macht?

Hij wreef met zijn mouw over zijn ogen en nam nog een teug uit de kruik en moest zich aan de spriet vasthouden om niet te vallen.
'Daar in het westen, daar ligt het Gat, dacht hij, daar ligt het grote Gat.
Het Gat dat alles opslokt, het gulzige Gat dat niets en niemand ontziet. Dat Gat moet dicht, dat gulzige Gat moet dicht.
Hij hees zich nog wat omhoog aan de mast en zag de kerktoren die nu leek te zweven boven het wuivende riet.
'En jij daar, 'wat heb jij eraan gedaan?' schreeuwde hij boven het geraas van de wind uit.
'Mooie praatjes, een boek vol, maar wat heb jij eraan gedaan?'
'Al die verhalen aan de namelozen.

Een windvlaag trok over het veld en hij had moeite om zich staande te houden.
De notabelen zwaaide voor hem heen en weer.
'Ah, daar zijn jullie weer, sleuvengravers.
'Jij daar, wees hij naar een grote pol midden in de plas, 'jij daar, jij bent de ergste in het land der sleuvengravers. Waar is al dat geld gebleven wat je verdiende aan de slaven? Alleen maar graaien en laten graven. Niets is er van terug te zien in de dorpen, bij de mensen, de behoeftige.
Creperen kunnen ze. Waar hebben jullie het kapitaal gelaten gleuwendelvers, sleuvengravers, houtlanders, visboeren, windhoeren, gatenbazen of hebben jullie er soms je eigen gat mee afgeveegd?' Hij wilde nog een slok nemen maar de kruik was leeg. Woest smeed hij het naar de notabelen en verloor zijn evenwicht.

Hij viel voorover in de boot en raakte met zijn hoofd de rand van de schuit en even werd het hem zwart voor de ogen.

'Niet nu' dacht hij, nu nog niet' en kroop weer overeind.

'Jullie hebben het nooit begrepen,' schreeuwde hij woest naar het riet. Het bloed stroomde over zijn gezicht. 'In dit armetierige land van sleuvengravers, jullie dwazen. Jullie zijn net als het Gat, het gulzige Gat dat alles opslokt.

Hij boog zich voorover, kroop naar het bankje en sloot zijn ogen. Langzaam keerde de rust terug in zijn hoofd.

'Wat heeft het ons gebracht, in dit armoedige zootje?' huilde hij zacht.

'Ga toch weg, ga toch...'

Hij hees zich aan de rand van de boot omhoog en zocht in het donkere water naar de steurhaak.

'Waar is mijn haak gebleven, dacht hij, de haak die licht geeft en kan drijven in het water.'

Op zijn knieën met zijn hoofd over de rand van de oude drijverschuit tuurde hij in het water.

'Mijn haak die gaten slaat maar niet zinken kan en die nooit de bodem zal bereiken van dit ellendige water.' Hij speurde de kreek af naar de steurhaak maar het water was donker, net zo ellendig donker als in een bewolkte nacht.

Hij kroop terug op het bankje, legde een arm op de rand van de boot en liet zijn hoofd er op zakken.

'Misschien zijn we er door bezeten, dacht hij ineens, misschien zijn we door het zilt en zoet bezeten.

Bezeten door de waterhaat, door de waterliefde en door het Gat en door het zout en door de vissen en door het slik wat aanwast vóór de dijken en door het hout, het ontelbare hout wat in onafzienbare rijen op het slik staat, het zwarte slik wat onder het land bezonken ligt in de Gaten van het eeuwige getij.

Moeizaam tilde hij zijn bebloede arm over de rand van de boot en liet hem in het water zakken.

'Ik moet het Gat weer dicht maken' dacht hij, dicht maken met zacht water, want het water is zacht.'

Langzaam bewoog hij zijn arm heen en weer en voelde hoe een tinteling via het gat, dat de steurhaak in zijn arm had geslagen, zijn hele lijf doortrok.

'Water heelt het Gat want het water is zacht. Het water is zacht, dacht hij, wat is er zachter dan water?'

Het laatste wat hij hoorde was een ruis in het riet. Niet meer het geraas, maar een zacht ruisen.

'De wind natuurlijk,' dacht hij nog, de wind, die is gaan liggen.' Vermoeid sloot hij zijn ogen.

-----///-----

De laatste ruis

Het was dagen na de storm toen Gijp op weg ging naar de oude visser.

De storm had in het dorp flink huisgehouden maar was verbazingwekkend snel weer gaan liggen.

Er stond eigenlijk niet eens een briesje meer.

'Niets in dit gebied is hetzelfde,' dacht hij, Alles is elke keer weer anders.'

Met ferme slagen roeide hij de boutschieter naar het rietveld.

Uit de verte leek het gele riet op zand waardoor het meer weg had van een strand dan van een rietkraag.

'Niets is hier wat het lijkt, hoe vaak heb ik dat al gedacht.'

Het licht, het blinkende witte licht wat in lange banen over het water trekt en nooit hetzelfde is en het getij wat je vaak verraste zodat je overboord moest, tot aan je knieën in de modder om de schuit te vlotte. En de wind die het water zachtjes deed kabbelen tegen de boot om dan ineens op te spatten in je gezicht.

'Niets is hier wat het lijkt', mompelde hij 'alles is elke keer weer anders.'

Hij zocht even naar de ingang van de kreek. Toen hij halverwege de smalle watergang was geroeid keek hij even om en zag de vertrouwde contouren van de oude drijverschuit. Een vaag en onbestendig gevoel be kroop hem. Iets klopte er niet aan het silhouet van mast, huik en schuit wat fel afstak tegen de wand van riet.

De oude visser hing met zijn hoofd voorover boven het water. Eén arm lag in de schuit de andere zwaaide langzaam heen en weer in het water.

'Bouk' riep hij zacht.

Voorzichtig schoof hij het boutschietertje langs, nam de arm van de oude man uit het water en voelde de pols. Snel gooide hij een touwtje over de dol en knoopte het vast aan de zijne.

Even bleef hij staan en keek neer op de oude visser. Toen kleepte hij zich uit en stapte voorzichtig over van het wankele boutschietertje in de drijverschuit.

Zonder mankeren sjoerde hij het levenloze lichaam over de rand van de boot.

Hij schrok van de plons in de stilte tussen het roerlose riet. Even aarzde hij maar stapte toch overboord. Tot zijn middel zonk hij in het water.

Langzaam begon hij het lijk voor zich uit het riet in te drijven.

Terwijl hij dieper het veld in waadde probeerde hij zich de psalmen te herinneren die hij elke zondag zong in het kerkje van zijn dorp.

Met orgel en samenzang was het makkelijk, maar nu zocht hij naar de woorden, het ritme, om tenslotte maar wat voor zich uit te prevelen.

Hij schrok hevig toen vlak voor hem twee eenden rechtstandig uit het riet opvlogen.

'Blauwgoed 8', de vleugels sloegen door de stugge stengels en gingen over in een zoepend geluid toen beide vogels boven de pluimen wegdraaiden. Hij ontspande en voelde de tinteling vanuit zijn nek naar de haren op zijn hoofd stromen. Hij trok zijn wenkbrauwen op en wachtte tot het wegbedde.

Het water werd ondieper en hij had moeite het lichaam door het dichte riet te duwen. Verderop lag een grote wilgenstronk.

Hij dacht terug aan de woorden van de oude visser; 'ik ga nooit meer terug naar de haven, het dorp. Ik blijf hier. Ik zuip nog liever af dan terug te gaan.'

Het lijk liep vast in de stronk waarop groenen scheuten uitliepen. Nog een jaar of wat en er zal hier permanent land zijn. Hij duwde het lichaam stevig vast tussen de wortels van de stronk en waadde terug naar de drijverschuit.

Net voor hij zich aan de boot wilde optrekken zag hij in het ondiepe water iets glinsteren. Hij draaide zijn hoofd opzij en reikte onder water. Hij kon net bij de bodem zonder zijn hoofd onder water te hoeven steken. Hij vond wat hij zocht en met verbazing keek hij naar de steurhaak die hij boven water hield.

'Wat heb je gedaan Bouk, wat heb je toch gedaan?'

Met de steurhaak in zijn hand klom hij terug aan boord van de drijverschuit.

Het oude vaartuig had de jaren zonder onderhoud redelijk doorstaan maar hij wist dat de oude visser hier en daar al proppen in de bodemplaten had geslagen om de lekkages te stoppen. Zonder te kijken wat er onder de huik of in de kastjes lag sloeg hij met de steurhaak vier gaten in de bodemplaten.

Het water spoot in kleine fonteintjes omhoog en vulde de bodem van de boot met zwart water. Snel stapte hij over in zijn boutschietertje, trok zijn kleren aan en roeide achteruit naar de uitgang van de kreek.

Nog één keer keek hij om. Het tafereel van de inmiddels schuin hangende drijverschuit tussen de hoge pollen riet deed hem voor het eerst slikken.

Met een paar ferme slagen roeide hij de boot de kreek uit. Het riet schuurde langs de boorden van zijn ranke scheepje en de lange halmen bewogen zachtjes heen en weer toen ze de ingang van de kreek weer afsloten. Hij zou zweren dat hij ze zelfs even hoorde ruisen.

¹ boutschietertje, klein vaartuig van jagers van waaruit bout (eend) werd geschoten (gebruik de 'terugknop' om weer naar de tekst te gaan).

² reep, een lange lijn met om de zoveel meter een vishaak aan een lijntje.

³ peurtje, soort kacheltje voor aan boord van kleine vaartuigen.

⁴ fint, trekvis die vroeger in grote getallen de rivier op trok om te paaien.

⁵ kulken, steuren werden aan de schuit vastgebonden met een touw wat door de kieuwen en bek werd gehaald. Zo bleef de vis in leven en dus vers. Soms werden ze zo dagenlang in een kreek of aan een 'weel' (een touw wat aan de ene kant werd vastgezet aan een meerpaal voor schepen, en aan de andere kant werd voorzien van een anker) gehangen voor ze werden geslacht.

⁶ lawaaisaus, jus gemaakt van azijn, spekvet, peper en aardappelnat. Deze saus werd door arbeiders die verbleven in De Biesbosch gemaakt om het éénzijdige menu van aardappels en rookspek wat meer smaak te geven.

⁷ Vrij naar het gedicht van G. van der Heide uit 'Land van nameloozen' 1946.

blauwgoed, uitdrukking van een eendenkooiker voor andersoortige eenden dan de wilde eend waaronder: pijlstaarteend, slobbeend en smient. Dit vanwege hun mooie blauwe veren.

© **Tekst en foto's Henk van de Graaf**

Dit verhaal is een voorpublicatie van een in ontwikkeling zijnde verhalenbundel over de mens achter de oude ambachten in de Biesbosch.

Verantwoording;

De personages in dit verhaal zijn niet gebaseerd op bestaande personen. De keuze van de afbeeldingen zijn willekeurig gemaakt uit het archief van Biesbosch.nu.

-----///-----